

12 km dalen naar Stavelot op de oude spoorlijn 44a.

Via spoorpaden naar Stavelot en Malmedy

Langs de grenzen van de Oostkantons DEEL 4

Na zijn rondrit langs de grenzen van het Groothertogdom, ging onze redacteur op zijn 'grens'elan verder en begon in 2021 aan de verkenning van de vierde regio van ons land. De Oostkantons grenzen aan het Groothertogdom, Wallonië en Duitsland en dat levert een fietslus op van zowat 350 km. In de laatste aflevering betrekken we twee oude spoorwegen in een lus die loopt langs Stavelot, Malmedy en Waimes.

→ Tekst en foto's Ward Van Look

Waimes en Malmedy zijn de twee buitenbeentjes van de Oostkantons. In tegenstelling tot de overige negen gemeenten van de Duitssprachige Gemeenschap spreken hun inwoners Frans. Je zal het dus niet merken wanneer je hun westgrens naar Wallonië oversteekt. Daar komen we terecht op de voormalige spoorlijn tussen Spa en Stavelot.

Na een lange afdaling maken we ter hoogte van Stavelot contact met een ander spoorpad dat ons via Malmedy terug naar Waimes brengt. Om de lus rond te maken loopt de route langs het stuwmeer van Robertville én rakelings langs de Cascade de Bayehon, een waterval aan de rand van de Hoge Venen.

Klimmen naar de Hoge Venen

Waimes is een grote plaats aan de Warchenne, maar heeft buiten winkels en horeca weinig interessants te bieden. We starten op 485 m en klimmen geleidelijk uit het dal van dit kleinere broertje van de Warche. Die rivier ontmoeten we in de vorm van het stuwmeer

De abdijsite beheerst het stadje Stavelot.

De Bayehon.

van Robertville. Dit langgerekt waterreservoir werd in 1928 aangelegd om Malmedy en omgeving van drinkwater en elektriciteit te voorzien. Verderop duiken we letterlijk het diepverscholen dal van de Bayehon in, een zijbeek van de Warche. Een lange, lastige klim brengt ons in *Longfaye*, de laatste open ruimte vóór we de wouden van de Hoge Venen intrekken. Waar we de Bayehon oversteken, laten we de fietsen achter en wandelen 700 m naar de Cascade de Bayehon, een mini-versie van de Coo-waterval. Op knooppunt 76 bereiken we de Hoge Venen én het hoogste punt van de tocht: 640 m. Een ommetje van 2 x 2 km naar het Centre de Nature de Botrange nemen we er graag bij.

Bij het vastleggen van de taalgrens begin jaren 60 werd bepaald dat Malmedy tot het Franse taalgebied behoort, maar met faciliteiten voor Duitstaligen. Het behoort toeristisch tot de Oostkantons maar niet tot de Duitstalige Gemeenschap. Naast de kathedraal werden in het mooi gerestaureerd benediktijnerklooster maar liefst vier musea ondergebracht. Je ontdekt er de rijke folkloregeschiedenis van de stad in het Carnavalmuseum, de oude ambachten in de ateliers leer- en papierbewerking, de religieuze historie in de schatkamer van de kathedraal en de stadsgeschiedenis in het Historium.

Afdalen langs een oude spoorlijn

Het plateau van de Hoge Venen vertoont weinig hoogteschommelingen. We dalen quasi ongemerkt af naar de rand van dit ruig natuurgebied. In *Hockai* eindigen de Hoge Venen en beginnen we op een oude spoorlijn aan een constante afdaling van 12 km naar *Stavelot*. In 1867 werd de verbinding van Spa naar Stavelot officieel opengesteld. Het reizigersvervoer eindigde in 1959. In de buurt van *Francorchamps* passeerde de spoorweg op 350 m van de staatsgrens met Pruisen, dat toen de huidige Oostkantons bestuurde. Het spoorwegpad scheert rakelings langs het autoracecircuit, maar door de hoge struikenband is er nauwelijks iets te zien. Te horen des te meer ... Het fietspad sluit dan aan op een andere verdwenen spoorlijn. Die maakte de verbinding van *Trois Ponts* naar de Vennbahn. Maar eerst wijken we uit naar Stavelot, een stad met een bijzonder verhaal.

PRAKTISCHE INFO

Stavelot

Vooral de ruime abdijsite in het stadscentrum heeft een grote historische uitstraling. Elf eeuwen en zeventig abten lang heeft het abdijsvorstendom Stavelot-Malmedy zijn onafhankelijkheid weten te handhaven, tot de Franse Revolutie. De hoofdzetel van dit vorstendom was Stavelot en dat merk je aan de grote ruimte die de vroegere abdijgebouwen innemen. Naast het bezoekerscentrum hebben daarin ondertussen nog twee andere musea onderdak gevonden: Historiek van het Circuit van Spa-Francorchamps en een tentoonstelling over de Franse dichter Apollinaire (1880-1918).

Deze tocht van 50 km op de oude spoorroutes Ligne 44a en Ligne 45 verloopt uitsluitend langs knooppunten: 10 > 89 > 78 > 77 > 76 > 71 > 75 > 74 > 73 > 5 > 4 > 3 > 7 > 8 > 9 > 10.

Malmedy

Via het tweede spoorwegpad gaat het richting *Malmedy*. Net vóór de ingang van een spoorwegtunnel fietsen we de Oostkantons terug binnen. Het stadje lag dicht bij de Germaans-Romaanse taalgrens, maar heeft waarschijnlijk altijd een Romaanstalige meerderheid gehad. Na de val van Napoleon in 1815 wees het Congres van Wenen de Oostkantons inclusief Malmedy aan Pruisen toe. Er werden pogingen ondernomen om het plaatsje te verduitsen maar tevergeefs. Krachtens het Verdrag van Versailles kwam Malmedy in 1919 toe aan België.

In zijn fietsgids *Langs de grenzen van de Oostkantons* beschrijft Ward een fietslus van 350 km. De route steekt 22 maal de grens over en passeert driemaal een drielandenpunt. De gids bevat duidelijke kaarten, downloadbare gpx-tracks en info over overnachtingsmogelijkheden en is te koop in onze webshop

